

(Tudósítónktól.)

Szombaton, Hunyadi János halálának ötszázadik évfordulóján ország-szerte ünnepségeken emlékeztek meg történelmünk nagy államférfijának és hadvezérének hősi életéről, nagy tetteiről. A központi emlékünnepegy az Allami Operaházban volt, amely erre az estére, megszakítva nyári szünetét, megnyitotta kapuit.

A színpad díszbe öltözött. Központjában a Hunyadi-család hollós címe-re, hatalmas arany babérszörűvel övezve. A felirat, Hunyadi egy 1449-ből származó leveléből vett idézet: „Mi mindig azt kívántuk, hogy békével, nyugalomban éljünk, de olyan nyugalomban, amely hazánk igazi békességét készíti elő.”

A színpadon az elnökségben foglaltak helyet pártunk és kormányunk vezetői közül Apró Antal és Hegedűs András elvtárs, az MDP Politikai Bizottságának tagjai, Bata István és Gáspár Sándor elvtárs, a Politikai Bizottság póttagjai, továbbá a hazánkba érkezett külföldi küldöttségek vezetői, a Hunyadi-emlékbizottság tagjai és mások. Megjelent az emlékünnepegyen Rónai Sándor elvtárs, az MDP Politikai Bizottságának póttagja, az országgyűlés elnöke, valamint az MDP Központi Vezetőségének, a kormányának számos tagja, a Hazafias Népfront több

vezetője. Ott voltak a politikai, gazdasági és kulturális élet képviselői is, s a külföldi küldöttségek tagjai.

Megjelent az emlékünnepegyen S. Major, a Csehszlovák Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, A. Willmann, a Lengyel Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. I. Popescu, a Román Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, K. Stojcsev, a Bolgár Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, P. Dishnica, az Albán Népköztársaság ideiglenes ügyvivője, O. Djikic, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság ideiglenes ügyvivője, s ott voltak a budapesti lengyel, bolgár és jugoszláv nagykövetség katonai at-taséi is.

A Himnusz elhangzása után Bata István elvtárs, vezérrezides, honvédelmi miniszter, a Politikai Bizottság póttagja mondott megnyitó beszédet.

A Himnusz elhangzása után Bata István elvtárs, vezérrezides, honvédelmi miniszter, a Politikai Bizottság póttagja mondott megnyitó beszédet.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **HUNYADI-EMLEKÜNNEPEGY**

AZ OPERAHÁZBAN

„Utat nyitott az országot megmentő nagy erőnek: a nép hazaszeretetének“

Osztályozás

355.16

Folyó

Idő:

1956

Személy

Helyszám:

Bata István elvtárs megnyitó beszéde

— A Hunyadi-ünnepségek hű kifejezői annak, hogy pártunk feltö-gondolva őri és ápolja nemzeti ha-gyományainkat, s népünk nagy meg-becsülésével övezi dicső múltunk nagy alakjait — mondotta. Majd rámuta-tott: Hunyadi nagy történelmi érde-me az, hogy felismerte az országot, a népet, a nemzet igazi érdekét, s min-den erejét, tehetségét és vagyonát en-nek a szolgálatába állította.

— Hunyadi katonai és politikai célkitűzései összefüggtek. Felismer-te, hogy élete nagy célkitűzését, az oszmán hódítók Európából való ki-űzését csak a leigázott és fenyege-tett szomszédos népekkel, a délszláv, román, albán és bolgár népekkel összefogva valósíthatja meg. A hódí-tók felett aratott legnagyobb győzel-mének részesei voltak ezek a népek, s zászlaja alatt sokszor ott küzdöt-tek szlovák, lengyel és más népek fiai is.

Örömmel és biztonsággal tölt el

bennünket, hogy megvalósultak Hunyadi János célkitűzései: ma már szabadon él, alkot, s szilár-dan, egy úton halad a magyar, a román, a jugoszláv, a bolgár és az albán nép.

Népeink a világrendszerre nőtt győzelmes szocializmus zászlaja alatt menetelnek a nagy Szovjetunióval és a szocialista tábor többi országával. Minden erejüket az építőmunka ered-ményeinek növelésére, a béke és a népek közötti barátság megszilárdí-tására összpontosítják — mondotta Bata elvtárs, majd azzal fejezte be nagy tapssal fogadott beszédét, hogy Hunyadi élete, tettei, törekvései ma is eleven erőként hatnak; büszkén soroljuk őt nagyjaink közé és példá-ján neveljük ifjúságunkat, egész né-pünket.

Ezután Elekes Lajos Kossuth-dí-jas, a történettudományok doktora mondott ünnepi beszédet.

Elekes Lajos emlékbeszéde

— Nagy emberek emlékét nem ho-mályosítja el az idő. Tisztabban, fé-nyesebben villantja fel. Akiről most, halála ötszázadik évfordulóján emlé-kezzünk, nagy ember volt. Nevét év-századok őrizték Délkelet-Európa népeinek szívében, dalaiban. Példája fénylő történelmi korokon át. S ma fénylőbb, bátorítóbb, mint valaha. A nagy ember nem teremti, de

Minden nép történetében, minden kornak megvan a feladata. Nagy em-ber az, aki megérti ezt a feladatot. Nagy ember, aki erejét, életét nem kímélve, példásan küzd a feladat megoldásáért. Hunyadi János ilyen ember volt.

Senkisem tett annyit

Hunyadi idején, a XV. század de-rekán Délkelet-Európa népeinek éle-tében döntő feladattá vált a védeke-zés a világuralomra törő oszmán-török hódítókkal szemben. Nem pusztán azért, mert a támadók sikerei állami függetlenségüket veszélyeztet-ték. Hanem azért is, mert az akkori török hadviselés, hódítás és uralom együtt járt a termelőerők tömeges megsemmisítésével; fékezte, vissza-vetette a fejlődést. Délkelet-Európa minden népének elemi érdeke volt, védekezni ezzel a pusztító, a hala-dást gátló terjeszkedéssel szemben.

E feladatot sokan felismerték. Vol-tak, akik — szavakban — követelték megoldását. Akadtak, akik tettek is érte, néhányan nem is keveset. De a vezetők közül senki annyit, oly kö-vetkezetesen s annyi eredménnyel, mint Hunyadi János.

A török állam akkor nagyhatalom-nak számított. Száz esztendeje hódí-tott a Balkánon. Egymás után mor-szolta fel a félsziget egymással tor-zsalkodó, belső ellentétektől, s külső erők nyomásától is gyöngyített görög, délszláv államait. A nagy veszély lát-tán a következő időszakban többen hirdették, távolabbi országokban is, a török elleni összefogás eszméjét.

De Európa akkori vezető államaitól számottevő segítség nem érkezett. Délkelet-Európa népeinek magukban kellett vállalniok a harcot a növeke-dő fenyegetés ellen.

A nép hajlandó volt harcolni

Erő kellett volna, nagy erő, megál-lítani ezt a rohamot. A későbbi ese-mények megmutatták: Magyaror-szágból s a török ellen küzdő más országokból volt ilyen erő.

A nép hajlandó volt harcolni. Hajlandó volt élete árán védeni azt a keveset, amit számára a ha-za a feudális viszonyok közt je-lenthetett.

De a feudális uralkodóosztály — ná-lunk is, akárcsak másutt — óvako-dott fegyvert adni az elnyomottak kezébe. Kizsákmányoló érdekeit félt-ve, nem engedett utat az egyszerű emberek hazaszeretetének.

Ebben a nehéz, országvesztő idő-ben aratta első katonai sikereit a fiatal vezér, Hunyadi János. Szörény (Severin) környékét védte akkor. De nemcsak védte, hanem kis csapatá-val ellentámadásba ment át, s meg-tisztította a környéket a Viddinből kiáramló martalócoktól. Ezek a he-lyi jelentőségű haditettek alig vál-toztattak valamit az általános hely-zeten. De nagy volt erkölcsi jelentő-ségük.

A züllés, bomlás, balsikerek ide-jén megmutatták: van erő, amely a pusztuló országot védje. Meg lehet állítani, vissza lehet vetni a hódítókat.

		Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás	
		Szerző: Cím: Forrás:		Tárgy:	
				Hely:	
				Idő:	
				Személy:	
				Helyszám:	
(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.) (Oldal)	

Közp. nyomt. x

Hadak villámának, föld rettenetének nevezték a visszavert hódítók. A törökök egyetlen félelmének a szabadító harc hívei. A sikerek nyomán ömleni kezdett az elismerés, birtokok és feudális tisztségek formájában.

Tettekben megnyilvánuló hazaszeretet

Mi buzdította? Kortársak felelik: hazája szeretete. Sok feudális úr emlegette a hazát akkoriban. De kevesen, keveset tettek érte. A népet kirekesztették a haza fogalmából is. Hunyadi hazaszeretete abban különbözött osztályos társaitól, hogy tettekben nyilvánult meg. Abban is különbözött, hogy

sorsdöntő időszakokban lehetőséget adott a népnek, az otthonukat szerető egyszerű embereknek: védelmezzék, amit a feudális államban hazájuknak érezhetnek.

S abban is különbözött, hogy (feudális viszonyok közt oly ritka módon) nem irányult más népek ellen, megfert vele az összefogás eszméje, a közös ellenséggel küzdők kölcsönös segítségének előremutató, nagy gondolata.

Pályája fordulója, életműve kibontakozásának kezdete az 1442. év. Török portyázók pusztították Erdélyt, megverték Hunyadi készületlen csapatait. Ő akkor a környék népét hívta fegyverbe. Azokat, akiknek anti-

feudális harcát alig pár éve fojtották vérbe az erdélyi urak hadai. A környék népe felkelt s véres csatában verte szét a diadalittas betolakodókat.

S megszakadt a hódítók évszázados diadalútja. Remény ébredt a tö-

röktől már régebben leigázott országok lakosságában is. Mindez mintegy előrevetítette a török hódítók ellen küzdő népek új összefogásának körvonalait, az összefogását, ami a következő esztendő nagy katonai sikereinek legfőbb alapja volt.

Elekes Lajos ezután ismertette Hunyadi csatáit, a nagyurakkal szemben a központi hatalom megerősítéséért folytatott küzdelmeit, amelyek történelmünk e kimagasló alakjának rendkívüli hadvezéri és államférfiúi tehetségét bizonyítják. Megemlékezett a dicsőséges belgrád (nándorfehérvári) győzelemről, majd így folytatta:

Hunyadi igazságos háborút viselt

— A török hódítók ellen Hunyadi vezetésével vívott harcok igazságos háborúk voltak. Ezért támogatták e harcokat az egyszerű emberek Magyarországon, s más országokban, amennyire ez a feudális viszonyok közt lehetséges volt. A tömegek részvétele avatta e háborúkat a népek összefogásának korai, előremutató példáivá.

Hunyadi történelmi érdeme, hogy felismerte a legsúlyosabb problémát, amely hazája, s Délkelet-Európa népeire nehezedett. Országvesztő idő-

bén utat nyitott az országot megmentő nagy erőnek: a nép hazaszeretetének.

Nagy volt, mint államférfi, még nagyobb, mint harcos és hadvezér. Nem üres szólam, amikor a kortárs azt írja róla: „a legjobb vezér s legjobb katona egyben”. Győztes csatáinak, ragyogó haditetteinek híre bejárta Európát. Lelkesedtek érte mindenütt, ahol helyeselték a harcot a betolakodók ellen. Nevét buzdításul emlegették a török ellen küzdők.

Görögök, bolgárok, délszlávok, románok foglalták vitézi énekeikbe. A magyar nép legjobbjai súlyos időkben a hazaszeretet, a hazát védő önfeláldozás példaként tekintették.

Hösi példakép

S bár voltak, vannak, akik megpróbálták másképpen értelmezni, nagy alakja így áll előttünk ma is: a megalkuvást nem tűrő hazaszeretet hősi példaképe.

Harcaitól ötszáz év, egész történelmi korszakok választanak el. De él hősi példája, tetteinek történelmi tanulsága. S élni fog, míg hazáját, szabadságát szerető ember él országunkban.

A nagyhatású ünnepi beszédet hosszantartó taps fogadta. A szünet után a Magyar Néphadsereg Művészgyűjtése adott elő igen nagy tetszéssel kísért, színvonalas műsort.

rlóczy-u. 2. — 14306/51